0591
5.I. 4

ՑԷԼԷՔ

ՍՈՒՍԱԳԳԷՔ

Ռիսալէյի իլմիյէ, էտէպիյէ, սանայիյէ, թիւճարիյէ, հիքեաեէ վէ մէպահիսի միւֆիտէյի սահիբէ.

ԷՄԷՐԻ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Յ. ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ՍԱՊԸԳ ՄԻԻՏԻՐԻ ՄԻԻԼՂԱ ԳԱԼԷՄԻ ՏԱԱՎԻՅԻ ԹԻՃԱՐԷԹԻ ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ

ԻՒԶԻԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՑ

معارف نظارت جليله‌سندن تحصيل اولنان رخصت موجبنجه طبع اولنشدر — رخصنامه تاريخى فى كانون ثانى سنه ۹۷

ԻՍԹԱՆՊՈԼ

ՄԱՐՊԱՏԱՒ ԱՐԱՄԵԱՆ

1885

ՖԷԼԷՔ

ՄՈՒՍԱՎՎԷՐ

ՐԻՍԱԼԷՅԻ ԻԼՄԻՅԷ, ԷՏԷՊԻՅԷ, ՍԱՆԱԻՅԷ, ԹԻՒՃԱՐԻՅԷ, ՀԻՔԵԱԵԷ ՎԷ
ՄԷՊԱՀԻՍԻ ՄԻՒՖԻՒՏԷՅԻ ՍԱԻՐԷ

ՍԱԼԸ ՃԷՏԻՏԻ ԹԱՊԻՅԻ

Տէվր էթիֆեէ Ֆէլէֆ՝ օլսուն, սալը ճէտիս ռուզի ճէվ,
Պույի կիւլվէշ խաՀիՀ ճէսիմ իլ պահարա պիր բիշէվ,
Շէմս էճկիւշտի կիւլկիւճիյլէ գըլըպ արզը համիլէ,
Էքսին էզհար էլէ թէզեին ֆիւհ ու տէշթի կէրմ բէրթէվ :

Նէմ չիմէճզար միսլի գիւմրիւթ պիլլօրլանըպ ռէճկեամիզ,
Կէշթ ու կիւզար էքսին ապիր սան ֆի եէշիմ պիր տէհլիզ.
Մահ՝ զուլմէթի լէյլի մէճթիւֆ գըլըպ սաչսըն սիմ զիեա,
Նիրի էֆէր կիպի օլսուն շավգը հէր տէմ տիլավիզ:

Գօնչէ կիւլլէր սօմուրուպ ճէլպ էքսին խօշսավթ անտէլիպ,
Ահէճկինէ հիսսի թապի օլսուն մէճպուր ու թալիպ.
Ա.Քազա սէր չէֆսին հէր տէմ սավրը սուրուր մա ճաղմաթ,
Ա.ֆս էքսիֆեէ պուլունմասըն անա տիկէր պիր դալիպ.

Պու հէճկեամտէ սէՔիլ ատէմ կէլ սէճ սէճի ճանտան սէվ,
Նէ՝ օլ ֆեահիլ զէվզէ մաիլ ճէ՝ տէ սէՔին բիւնտիրէվ.
Գըլ հէր շէյտէն իսբիՔատէ էմմա ճամուս էրմէ դայպ,
Տաիմ կէօճիլ եաի հէտմ էրմէ սազրն երզմա հիչ պիր էվ:

Իշթէ միզան վէ իբիտալ պու եօլտա հէր շէյ ճաիզ,
Էկէր հատտին պիլմէզ իսէն ճէ՝ ֆեար էտէր պին վաիզ.
Իսբէր իսէ տէյսին գատտըն օլ սէհապը սէմաեէ,
Ա.բսա Ֆէլէֆ պիր թէրս բօզաբ գըլար էօմրիւն հիւզնէճկիզ:

Ղ Ա Յ Ր Է Թ

Ղայրէթ ինսանտա պիր ճէվհէր օ-լուպ, տէեէ պիլիրիզ քի, ալէմտէ ա-նա ֆարգ կէլէ պիլիր հիչ պիր շէյ եօգ տուր։

Ղայրեթ վէ իգտամ տր իշիեի եր էտեն Հէմիշե Թենպեղլիմ տիր տերպետեր էտեն։

Թէֆհիմինճէ, ճէհտ ու ղայրէթսիզ պիր սատմ հիչ պիր շէյէ մուվաֆֆագ օլամազ։

Էվվէլթ ղայրէթ՝ օ ճինս ճէվհէր-լերտէն տիր քի, եիւրէքլէրին սէօն-միշ իւմիալէրինի միւճէտտէտէն իշալ պիրլէ, եէյիս ու ֆիւթուրի իզալէ, վէ քէօրլենմիշ նէշաթը իսէ, էղ սէրի նէվ իեատէ էտէր։

Հասըլը քէլամ, տիւմանլը հէվա-լարտա՝ կիւնէշին բէրթէվի զիեասընա հաիլ օլմագ իւզրէ, ըուի ասիւմանը գապլաեան ըիւթիւպէթին, ագբպէթ անա թապավէրի մուգավէմէթ օլա-մաեարագ չաքա չաք օլտուղու, վէ էնկիւշտի կիւլկիւնի չէմն իսէ, գի-եայը հայաթպախշասընը ըուի գէմինէ ուաչարագ, միւքէտտէր գալպլէրի մէ-սէրրէթլէ մալամալ էթմէքտէ պու-լունտուղու կիպի, սայ ու ղայրէթ տախի հէր նէվի միւշքիլաթ ու սուու-պաթա ղալէպէ էտէրէք, հէր եէրտէ հիւքմիւ ճէվհէրինի կէօսթէրիր խտու-յի լաշէքք ու պիշիւպհէ տիր։

Իշթէ Ֆէլէֆինն իւչիւնճիւ ճիլտի-նին նէշրի զըմնընտա պու քէրրէ տա-խի էլիմիզէ գալէմ ալմամըզտա, քէն-տիմիզէ իթթիհազ էթմիշ օլտուղու-մուզ իսթինատկեահ, պաշլըճա զիքր օլունան ղայրէթ տիր։

Իքինճի տէրէճէտէ օլան բէնակեա-եախտա փաեէնտէմիզէ կէլինճէ, օ տա պաղի զէվաթը քիրամ թարաֆլարընտան վուգու պուլան, վէ միւճիպի ֆախր ու միւպահաթըմըզ օլան խու-սուսի հիմմէթլէրտէն, վէ պիր թա-գըմ տօսթլարտան իսէ, պատիյի թէշ-վիգ ու թէսէլլի օլմագ իւզրէ էշիթ-տիյիմիզ լաթիֆ սէօհպէթլէրտէն ի-պարէթ տիր։

Մ՚իւքէրրէտէն պէեան գըլընտըզը վէճհլէ, պիզ՝ իշպու էսէրին ինթիշ-ըը իլէ պիր մէնֆաաթը մախսուսէ կէօզէթմէեիպ, մագսատ ու ամալը-մըզ սատէճէ վաթան վէ միլլէթիմիզէ իֆայը հիւսնիւ խըտմէթ էյլէմէքտէն պաշգա շէյ տէյիլ իքէն պիլէ, մէէմուլ օլունան զաթլարտան լեազըմ կէլէն թէշվիգի կէօրէմէմէքտէ օլտուղու-մուզու, վէ պինլերճէ սուուպէթլէր թէքնէսինտէ չալգանմագտա պու-լունտուղումուզու, ըիւթիւպէթի հէ-վաեա թէշպիհ էթմիյիմիզ հալտէ, անլէրի չաքաչաք էթմէք իւզրէ ղայ-ըէթ ճէվհէրինտէն պաշգա աճապա նէ՚ վար տըր։

Անըն եէրինի թութմագ իւզրէ, քիւլլիւ մուխալիֆէթլէրէ, վէ միւ-ճիպի ֆիւթուր օլան հէզար պին հալ ու հարաքէթլէրէ գարշը, եօրուլմագ ուսանմագ, վէ հիչ պիր աղրը, աճը, գահր, սիթէմ, վէ զահմէթ ու մէ-շաղգաթտան երլմազ պաշգա նէ՚ օ-լա պիլիր։

Իշթէ իթթիհազ էթմիշ օլտուղու-մուզ ֆէտաքեարլըգ իչուն էսասի սէրմաեէմիզ անճագ պիր ղայրէթ օ-լուպ, անըն փաեէնտէսի տախի պու-ըատտա զիքրի իճապ էտէն խուսուսի հիմմէթլէր տիր։

Մէսէլա ճիւմլէտէն պէրիսի, Ֆէլէյին ապօնէլիյի իլէ Թայլիֆ էթմէքտէ օլտուղլարը հալտե, անլն տէվամը ինթիշարը, վէ ալէլ խուսուս Տէլէմագ թէրճէմէսինին թէսհիլի իքմալը իչուն, Մանուկեան Մեծ. Մ. Մանուկ էֆէնտի հապրէթլէրինէ վուղու պուլան հէր պիր միւրաճաաթը-մնզտա, դսթան տիրիղի հիմմէթ պուեուրմամիշ օրմալարը, վէ խուսուսիյլէ պէրատէրի ալիլէրի Մեծ. Մ. Ղազար. Մեծ. Յարութիւն. Մեծ. Սենեքերիմ էֆէնտիլէրին. միթէվէֆֆա պէրատէրլէրի Սարգիս էֆէնտի մախսուսի Տիգրան էֆէնտինին այրը այրը ապօնէլիյինէ բաղպէթ էտերէք, Ֆէլէյէ մուճիպի թէշէքքիւր պիր թէվէճճիհ կէօսթէրմէքտէ պուլունմալարը տը։

Հաքէղա Կիւլպէնկեան Մեծ. Ս. Ս. Էֆէնտիլէր իլէ Մեծ. Թորոս վէ պիրատէրի Մ. Կարապետ էֆէնտիլէրին վէ Մեծ. Արել էֆէնտինին տախի օ դապիլտէն օլարագ Ֆէլէյի վինէթտար պուեուրմադտա օրմալարը տը։

Վէ Մեծ. Մանուկ էֆէնտի Արղըեանը, Մեծ. Սարգիս էֆէնտի Թաշճեանը, Մեծ. Գրիգոր էֆէնտի Նադաշճեանը, Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Քէլէքեանը, Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Մոստիչեանը, Մեծ. Նազարէթ էֆէնտի Կոստիկեանը, Էսիրնէտէ Արժ. Տ. Ղեւոնդ Հայրը, Մարմարեատա Մեծ. Միհրան էֆէնտի Թէքեանը, Իզմիրտէ Մեծ. Մատթէոս էֆէնտի Պալեօղեան իլէ Մեծ. Յակոբոս էֆէնտի Պալըգճեանը, Ատանատա Իղղէթ. Մ. Յովհաննէս էֆէնտի Ֆրէնքեանը, Մալաթիատա Մեծ. Յովհաննէս էֆէնտի Կիւլպէնքեանը վուղու պուլան խուսուսի հիմմէթլէրի իչուն տախի թաղսիմի թէշէքքիւր էտէրիղ։

Վէ պու քէրրէ Տէլէմագը թէսհիլի իքմալի իչուն կէրէք պուրատա, վէ կէրէք թաշրալարատա Ֆէլէք ապօնէլիյինի դապտլ պուեուրմուշ օլան ղէվաթը իսիմլէրինի տախի, Տէլէմագ իչուն խայրիատհան նամինա աչմիշ օլտուղումուղ տէֆթէրլէրին խիթամընտա ալէնէն նէշր ու իյլանա պօրճլու պուլունտուղումուղու տա ֆէրամուշի խաթը էտէմէէիղ։

Կէլէլիմ.բի շախսէն թանրմատրղըմըղ հալտե Ֆէլէք ապօնէլիյի միւնասէպէթիյլէ տօսթլաշմիշ օլտուղումուղ Ատանատա մուդիմ Մեծ. Յակոբ էֆ. Տօնապետեան՝ մութթասրֆ օլտուղլարը նազիք տույկու իլէ հէմ հուպպու տերունիմիդի ճէլղ, վէ հէմ տէ վարիտ օլան թէսէլլիպախշ մէքթուպլարը իլէ, դալղ ու զայրէթիմիզէ բէյտարէյ իթտայը շէվգ էթմէքտէ օլուպ, վէ պիլ միւնասէպէ պու քէրրէքի մէրթուպլինին պաղի ճիւմլէլէրինի զիրատէ մա թէշէքքիւր տէրճ էյլէրիղ։

« Զէմմէֆտէ օլտուղունուզ մէտագգար ու զահմէթէ ռաղմէն, միլլէթիմիզին էֆսէրիեէթի բարաճրնտան կէօսթէրիլէն տույկուսուզլուգ. տէյիլ ֆի գալէմի էլէ ալմամագլըղը, իլլա նէֆրէթի պիլէ պատի օրմագլըղը ինքան էյլէսէ կէրէֆ տիր. ան... պու գայտսրզլըգ անատա պիզէ նէչէեէթէ հիւմմ էտէճէֆ տիր. գալպիմիզտէ օ՛ էօրմէզլիյին մուգատտէս տույկուսու օրմամբ օլսա, հալը հազրրմըզը բէֆէֆֆիւր էբտիճէ վէխիմ նէրինէ միւճճէր օլսնատրմըզրն տէրճեար պուլունտուղու կիպի, էյէր բէսէլլի պուլանագ պիր նիհէթիմիզ վար իսէ, օ՛ տա իբքէ օլ նրբանկեան տրս... էֆէնտի՝ սիզին պրագտրղընրզ, վէ պրագմագլրդա չալրբտրղընրզ էսէր, էօյլէ պիր էօրմէզ

էսէր տիր ֆի, միւսրազպէլտէ սիքաիլէ բէլազզը էտիլէճէյինէ ասլա իբրիպահ եօգ տուր:

« Բինա էտէրիմ, ճէր նէ վազբ միւճիպի եէյիս պիր ճալէ բասաստուն էտէր իսէնիզ, միլլէբինտէն բէնէֆֆիւր էտէրէք տաղա չէֆիլէն եղիա մարգարէնին վուգուաբընը տէր խաբբր էտինիզ. նասրլ ֆի պիլիրսինիզ օ՛ տաղտա զուհուր էտէն օլ սէտայը Բաղդանի ճէօյլէ սէօյլէտի — Եա՛ Եղիա, պուրատա նէ՞ իբին վար տր, հայտէ աշաղը էն. զիրա Բահաղիմէ սէճտէ էբմէտիֆ ճալէա եէտի պին նուֆուս վար տր — :

« Պու զապիլտէն օլարագ, ազալլիեէբտէ պուլունուեօրլար իսէ տէ, (միլլէբիմիզ արասընտա) էսէրինիզին զատրինի բանրեան հայը զալգ վէ եիւրէֆլէր օլուպ, իբրէ անլէր իլէ բէսէլլի պուլուրսունուզ: »

Էվվէթ պիրասէրիմ, էկէր թէսէլլի օլաճադ պիր ճիհէթիմիզ վար իսէ օ՛ տախի, մին զայրի հատտին էքսիլիմիզ թօխումլարընը վադթը հասըլընտա պիզ պուլունմադ իսէք պիլէ, պուլունանլարընն իսթիֆատէ էթմէսի, վէ պիզիմ զահմէթլէրիմիզ միւբեռաֆաթընն իսէ, սահիպինէն պէքլէնիլմէսի օլաճադ սըր. զիրա պու ճիհանընն հիչ պիր միւքեռաֆաթը, անընն կիպի պիզիմ իլէ պէրապէր կիթմէզ:

Իշթէ Ֆէլէյին թէսէլլիսի պունլար, իսթինատկեահը զայրէթ, վէ փանէնտէսի իսէ, պալէատտա թատատտ դըլընան խուսուսի եարարմըր օլուպ, վէ մուդատտէս վազիֆէսի տախի, ճիւմլէ իւղերինէ թէվֆիգի Իլահիի թէրճիհ տէ պէր գարար պուլունմադտան իպարէթ տիր:

ԳԱՅՍԷՐԻՅԷՆԻՆ ԱԹԻՈ ԳՕՃԱՊԱՇԸԼԸՂԸ

Ճիլս 2 նիւսախ 23 տեն տիվամ (սա. 359)

Իչպու աբեղաբողտա, անլէրճէ տախի էն իսթիեարլ գաստընլարընն պիլէ հիչ տէյիլ իսէ պիր ազ չալըպ չաղըրմալարը գարտէյի քիւլէկէ իճազընտան պուլունտուղու ճիհէթլէ, արթըգ օ՛ պէլլէրի պիւքիւլմիւշ, եիւպէրի գըրըշմըշ, վէ սաչլարը իսէ ավ ազ օլմուշ գաստընլարընն էլլէրինէ տէֆ ալըպ տա, քէնտի զէմանլարընն մէթրուք թիւրքիէրինի չաղըրմալարը, վէ օեունլարընը օյնամալարը տախի, պիւթիւն կէնճէրի կիւլմէտէն պաեըլմադ տէրճէսինէ կէթիրիր իտի:

Պունլար՝ կիւնտիւզիւն ումում գօնչուլար իլէ պիրլիքտէ օլան զէվգ վէ էյլէնճէլէր օլուպ, կէճէլէրի տախի հէր քէս քէնտի միւսաֆիրի իլէ պու միսիլու չալմալար, չաղըրմալար վէ օեունլարտան պաչդա, թիւրքիւլիւ եիւգիւք, վէ Խրճիպ տէնիզէն թուրա օեունլարը, պալըգ գաչտը, չամատան թութմասը, չիչէ իւպէրինտէ մում եագմագ, իյնէ թագմագ վէ սաիրէ սաիրէ օեունլարը օյնար իտիլէր:

Վէ պազի տախի, էրքէքլէր գաստըն, վէ գաստընլար էրքէք քիսվէթինէ կիրէրէք, կէնճ վէ թիւյսիւզ տէլիգանլըլար՝ ալը փուլլու, ալթուն տէսթէլի, վէ գօլլարը ճէպէլի թազէ կէլին էլպիսէսի կէեինէրէք, վէ պազիլէրի իսէ աճալ աճախպ բուպալար, քիւրքլէր, վէ սէվաի վէ գութնու էնթարիլէր կէեինիպ, վէ չէչիթ թագըմլար իլէ տօնանարագ գարնավալ օեունլարը տա եափարլար իտի:

Իշթէ ալէմ պէօյլէ տիր, քիմինէ հայ հայ... քիմինէ վայ վայ... պիթիւն մէմլէքէթ իչինտէ հէր թարաֆտան չաղլըգ վէ մէսէրրէթ սէտալարը պու վէճհէլէ ըէհինի ռիւթպէյի աֆագ օլարագ, էն իսթիեարլար, վէ մէրի իւլ խաթը օլանլար տախի պիրէր չօճուգ հալի քէսպ էթմիշ իքէն, վէ չօգլար կիւնիւնիւ կիւն էտիպ տէ էղհէր ճիհէթ միւթէլէզզիւզ օլմագտա պուլունտուղու հալտէ, էօթէ-

տէ պունլարը քեաֆիֆէսինտէն տէ մահ-
ռում, վէ միւքէտատէր ու մաղմում օլան-
լար տա վար իսի քի, պիզիմ արզը էնզա-
ը ամմէ էտէճէյիմիզ իչթէ անլէրտէն
պիր գաչը տը։

Էվվէլթ՝ ումում միլէթճէ իճրա օլու-
նա կէլէն իշլու մէսէրրէթ միեանընտա
էօյլէ սէֆիլէր տէ վար իսի քի, ագչա-
մա չօճուգլարը իլէ պէրապէր էգլ էտ-
ճէք պիր փարչա եավան էթմէքլէրի տէ
պուլունմատըզը, վէ հիչ պիր թարաֆ-
տան իւմիտ վէ չարէլէրի օլմատըզը ճի-
հէթլէ, սամանլըգ թարզընտա օլան, վէ
պիր գաչ փարչա չեռլ չափութտան իպա-
րէթ էշեալարը յլա պէտիրիլէնմիշ պու-
լունան էվճիքլէրինին պիր քէօչէսինտէ
մաղմում միւքէտատէր սինիլէմէքտէ, վէ
էօթէտէն պէրիտէն գուլագլարընա տէ-
յէն նէվ պէ նէվ էյլէնճէ վէ մէսէրրէթ
սէտալարը իսէ, տէրտի տէրուլէրինի
պիր գաթ տահա չիստէթլէնտիրէրէք,
ահ չէքիպ ինլէմէքտէ իտիլէր։

Պուրատա՝ պիր թագըմ օ՛ կիպի սիֆէ-
լանընն նագչը ահվալլէրինէ նագլը քէլամ
էտիպ տէ, ստատատան սափանմագ իւգ-
րէ անլէրի պէր թարաֆ իլէ, եալընըզ
հիքեաեէվիպէ թէալլիւգիւ պուլունան
պիր գաչ տիւրլիւսիւնիւն պէեանը իլէ
իքթիֆա էտիլէճէք տիր։

Էմիր Սուլթան մահալլէսինին իշէրիլէ-
րինէ, վէ իսլամ իսանէլէրինէ տօղրու պիր
գօնագտան թէֆրիգ իտիլմիշ մէթրուք
պիր էօրթմէ իլէ պիր տէ աշխանէ քի,
հէման իքի կէօզէն իպարէթ պիր վի-
րան էվ վար ըտը։

Պու էվճիյին մանտալը զօգագ գափու-
սու, պիր պաղչէ գափուսու կիպի հէմ
ուֆագ վէ հէմ տէ տէօրթ քէօչէ օլուպ,
չէօյլէ քի պօյու իքի արշընտան եիքսէ-
րէք օլանլար մութլագա պաչլարընը էյ-
մէյէ մէճպուր օլուր, վէ ուզուն ավլու-
սունա իչ պասամագ իլէ էնիլիր օլտու-
զունտան, իլք պասամագտա տախի տօղ-
րուտուր իսի։

Ավլուսունուն պիր քէօչէսինտէ օլան էօրթ-
մէսինտէ պիր մըգտար չալը չըրփը իլէ
պիր ազ տա քէրրիչ եըզըմըզ, վէ քիւլ-
լիւ գըզ թէտարիքեաթլարը իչթէ պուն-
լարտան իպարէթ պուլունմուշ իսի։

Կէլէլիմ ավլուսունուն զարպ թարաֆընտա
պուլունան աշխանէսինէ, պուրասը-
նընն գարա տիվարլարը սուվասըզ վէ խար-
խըթ օլտուզունտան, եէր եէր թօփրագ
ագար օլան արալըգլարընը թութմագ
իւգրէ ատէմ պօյունտան եօգարըլարընա
գատար պէրտի խասըր թութուլմուշ, վէ
պունտան տա գաթինագար էօրթիւ տի-
րէքլէրինին չօգլարը գարընլաեըպ, վէ
արալարընտան արա սըրա թօփրագ ագ-
մագտա օլտուզու ճիհէթլէ, պազի եէր-
տէ իքի տիրէք արասընա պիր փարչա
թահթա, վէ պազի մահալտէ տախի խա-
սըր փարչասը մըխլանարագ կօեա մու-
հաֆազա օլունմուշ իսի։

Տէհլիզինտէ հէր նէ գատար գալտը-
ըմ վարի սիւրէթտէ թաչ տէօչէլի իսի
իսէտէ, տէօչէմէսի քեամիլէն թօփրագ
օլուպ, իքի եանընա իքի ատէտ խասըր
աթըլմըշ, վէ իւզէրլէրինէ իքի չուլ փար-
չասը պըրագըլարագ, վէ գըլըֆլարը
տօգսան տիւրլիւ եամա իլէ եամալանըպ
տա ասը նէ օլտուզու զայպ օլմուշ, վէ
իչլէրինէ տիլքի գույրուզու իլէ փաչավ-
րա փարչալարը տօլտուրուլմուշ պիր գաչ
տա եաստըգ գաեըլարագ սայքի պիրէր
սէտիր եաբըլմըշ իսի։

Պու մէսքէնին կիլարը, տօլասը, վէ
պաչգա էվլէր կիպի զիրի զէմինի օլմա-
տըզընտան, պուճաղընտան իքի արշըն
գատար եէրի խասըր իլէ թէֆրիգ, վէ
օրթա եէրինտէն պիր գափու մահալի
թէրք էտիլէրէք, օրասը զիրի զէմին,
տօլասպ, վէ կիլար եէրինէ գուլլանըլա-
ճագ իսի էմնա, իչինտէ չօգ վագթ հէ-
ման հիչ պիր չէյ պուլունմագ իսի։

Տէհլիզին պիր թարաֆընտա օլան թան-
տըրը, օ՛ չաթ սեագլարտա պիր մըգտար
չալը չըրփը վէ քէրրիչ իլէ ալագլատըլ-
տըզտան, եանի աղըզլըզը իլէ տուվա-
զընը պիր փարչա գըզտըրտըգտան սոնրա,
իւզէրինին տըրըմ տըրըմ օլմուշ չուլ-
լունու պըրագարագ, պիր պիրինտէն

կիւչիւք ալթը ձէֆիէրէ գըզ լէ, պիր տէ վալիտէլէրինէն իպարէթ օլան խանէ խալգը էթրաֆընա չէվրիլիր իսի։

Էն պիւեիւք գըզ, խանէնին իլտամ-թինի պիթիրիպ թուլուսու օն պէշ ագ-ճէնէ օլարագ իլինմիշ քիւրք տիքմէքլէ, իքինճի իւշիւնճիւ գըզլար գըրգը պիր ագճէնէ տիւյմէ տէօքմէքլէ մէշղուլ օ-լուպ, վալիտէլէրի տախի չէրիսին վէ գայիթանը իւսթ իւսթէ օն արշընը պիր ագճէնէ օլմագ իւզրէ տօննուգ տօգուր, վէ քիւչիւք գըզըն պիրիսի տէ անըն իր-ինքէլէրինի, սէլէ տօլուսու օլան մասրա-լարա, վէ անէրտէն տախի իրլիյի թիւ-քէնէն տօննուգ թօգմագլըրընա սար-մագտա պուլունուր իսի։

Պու մէնզարէնին էն զիեատ միւճիպի տէ հէլթ օլան եէրի շու իսի քի, պու սէֆիլէրին օլտուղու եէրին գափուսուն-տան վէ փտճանընտան պաշգա չավգ ա-լը եէրի օլմաբըղընտան, վէ գափու-սունտա հէր նէ գատար բէրտէ եէրինէ տախմա պիր խասը տըրը օլուր իսի ի-սէտէ, սօվուգ կիւնէրտէ գափուսունու տա, վէ փտճանընը պէրտի գափուղընը տա գա-փտճաեա մէճպուր օլուր օլտուգլարընտան, գափուղընը օրթա եէրինէ պուլունան պիր ուֆագ տէօրթ քէօշէ տէ-միքտէն պաշգա չավգ վէրիր եէր գալ-մագ, վէ հէր նէ գատար տիկէրլէրինին ալըշգընը էլէրի՝ երինէ իշլէրինի պէճէրիր-լէր իսի իսէ տէ, պիւեիւք գըզ էն զի-եատէ խմիգատէ էտէճէք օլտուգլարը քիւրք տիքիշինի, էօյէ պիր գարանլըգ-տա գըվըրմագ իսի։

Կէճէլէրի իսէ, զէվալըլարընը չօգ կիւն եագմագ պէգիրլէրի պուլունմաբըղընտան, պագի գարանլըգտա միւմքին մէր-թէպէ իշլէեիպ, վէ սօվուղուն չիտէթ-ի կիւնէրինտէ իսէ, քէնտիլէրինի ը-սըթմագ իւզրէ իւշէր քիշէր պիր պիրի-նէ սարըլարագ եաթմագ մէճպուրիեէ-թինտէ պուլունուրլար իսի։

(Պագիսի սօնրա)

ԿԷՄԻ ՄԱԲԷՆԱՍԸՆԸՆ ԻՍԹԻՐԱՍԸ

Կէմիլէրի վափօրա թէպտիլ էթմէք իւզրէ իսիմիրա օլունան մաքէնանընը միւճիսի, նիւդամէն նամընտա պ իր Ինկիլիզ չիլինկիր օլուպ, մէրգում՝ ան եէտինճի տարընը նիհաեէթինէ տօղ-ղու իշպու իսիմիրաեը իպրաղ պիրլէ, ալէմտէ իամինի պագը գըլաճագ պիր էսէրի ադամ պըրագմըշ օլտու։

Հէր պիր միւիթէրիեաթընը պիտա-եէթինտէ օլա կէլտէյի կիպի, պու ա-տէմին իճատը տախի, էվվէլճէ վա-գտա չօգ գուսուրընը իսի իսէ տէ, 1764 թարիխինէ տօղրու Կլասթոլ շէհրինտէ իլմի հէնտէսէ ալէմթը ի-մալըյա մէշղուլ պուլունան Ուտ նամ զաթ անը պիր տէրէճէյէ գատար իբմալ, վէ օ՝ եիւզտէն մէնաֆիյի քիւլ-լիյէ իսթիհսալ էյլէտի։

Պունլարընը կէօսթէրտիյի էսաս իւ-զրինէ Ամէրիգալը Բօպէրթոս Ֆիւլ-թընն տախի միւատէթի վաֆիրէ սար-ֆը սայ ու էֆքեար պիրլէ իսիմիրաա-թը մէզպուրէեի օ՝ տէրէճէյէ իսալ էյլէտի քի, տրըպէթ վափօր մաքէ-նասընընն միւճիսի քէնտիսի օրմագ սը-ֆաթընը իհրաղ էտէ պիլտի։

Պու զաթ՝ 1767 թարիխինտէ Ամէ-րիգանընն Բէնսիլվանիա շէհրինտէ թէ-վէլիւա էթմիշ օլուպ, սինինի ըիւշտէ էրիշտիքտէ էվվէլա բէսսամըգլա մէշ-ղուլ օլտու իսէ տէ, պատէհու թէպ-տիլի մէսլէք էտէրէք ալէմթը հէնտէ-սէ իմալինէ պաշլամըշ իսի. օլ արա-լըգ իբմալ էթտիյի մաքէնանընն իլք թէճրիպէսինի, Փարիսին Սէն իրմա-ղընտա պիր գաեըգ եէօրիթմէսիյլէ իճրա էյլէտի։

Լաքին օլ էանատէ Նափօլէօն Պոնա,

փարթէն իմբէրաթօրլուղու կիւն պէ կիւն քէսպի չէօհրէթ ու աղամէթ էթ-մէքտէ պուլունտուղունտան, Փարիս-տէ պէհէր կիւն աղիմ ղլինէթլէր, վէ վուգու պուլան ֆիւթուհաթլարընտան տոլաեր իսէ, չէհրի աեինլէր իճրա օ-լունմադտա, վէ Ֆըրանսըզլար հէր վէճհլէ հըրսը չան ու չէօհրէթ իլէ մէթի քիւլլիւ տըդդաթընը Նափոլէօն իւղէրինէ հասր էթմիշ պուլունտուղու ճիհէթլէ, օրատա տախի մաղհարը իլթիֆաթ ու միւքեաֆաթ օլամաը-ղընտան ադըպէթ վաթանը օլան Ա-մերիդաեա ավաէթ էյլէսի։

Վաթանտաշլարը՝ մումթիլէյհին թէք-լիֆլէրինի հիւանիւ մուվաֆֆադիեէթ-

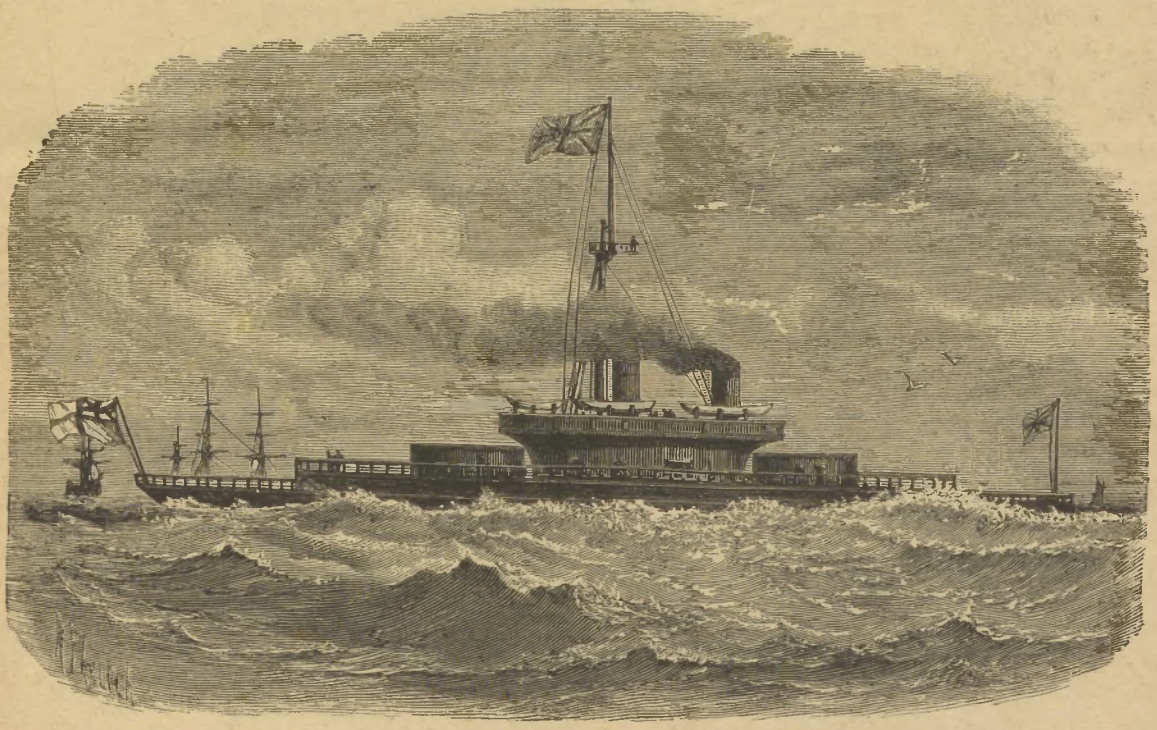

ԼԷՎԱՍԹԷՅՇԸՆ ՆԱՄ ԻՆԿԻԼԻԶ ՁԸՐՇԼԸՍԸ

մէֆթուն պուլունմադտա օլտուղունտան, պէօյլէ պիր իխթիրա՝ ինգլէ-բինտէ շահանը էհէմմիեէթ օլամա-տըդտան պաշգա, ֆակատ օլարադ ֆիւլթընը տա միւթէվէհհիմ պիր ա-տէմ եէրինէ դօրլար իտի։

Իշպու բաղպէթսիզլիքտէն ֆիւլթն ասլա տիւչարը ֆիթիւր օլմահարադ Ինկիլթէրրաեա կիտիպ, վէ հիւնէրի-նի օրատա տախի կէօսթէրտի իսէ տէ, օլ արալըդ Ինկիլթէրրա հիւքիւ-մէթի քիւլլիւ տըդդաթընը Նափոլէօն իւղէրինէ հասր էթմիշ պուլունտուղու ճիհէթլէ, օրատա տախի մաղհարը իլթիֆաթ ու միւքեաֆաթ օլամաը-ղընտան ադըպէթ վաթանը օլան Ա-մերիդաեա ավաէթ էյլէսի։

Վաթանտաշլարը՝ մումթիլէյհին թէք-լիֆլէրինի հիւանիւ մուվաֆֆադիեէթ-լէ թալադդը, վէ զայրէթինի թէշվիդ-ու թէրդիպ էթտիքլէրինտէն, աղ-վադրթ զարֆընտա ֆիւլթն չէմալի Ամերիդանըն ճէսիմ ըրմադլարընտա քիւչիւք վափօրլար հարաքէթ էթտիր-մէյէ պաշլատը քի, իլք սէֆէրի 1807 թարիխինտէ Նիւ Եօրդտան Ալպանիա-եա դատար օլան 150 միլ մէսաֆէտէ վադը օլմուշ տուր։

Իշպու իխթիրաաթ կիթտիքճէ Ին-կիլթէրրատա տախի քէսպի էհէմմի-

եէթի պէղաեէթ էտէրէք 1812 թարիխինտէ Հէնրի Պէլ նամընտա պիր զաթ իչ պարկիր գուվէթինտէ օլան պիր ուֆաղ վարօր իլէ, իլք տէֆա օլարադ Կըլասգատան Կըրինօգա սէֆէր էյլէտի։

Վափօրլարը 70-80 սէնէ զարֆընտա նէ՝ տէրէճէ իքմալէ էրմիշ վէ իլէրի կիթմիշ օլտուղունա պիր տէլիլ օրմադ իւզրէ, պուրատա ըէսմի վաղ օլունան Լէվանթէյշըն նամ զըրհը վափօրուն հալինի պէեան էթմէմիշ քեաֆի տիր։

Պու վափօր՝ տաի զըրհլըլարը իբի, պէլքիտէ իւչինէ միւսաֆիր օլուպ, վէ կիւլլէտէն էմին պիր հալտէ պուլունմադ իւզրէ տէնիզտէն անճադ 8 զատէմէ եիւքսէք օլտուղու թագտիրտէ եանլարը 12 փարմադ գալընըլըղընտա թիմուրատան ինչա օլունմուշ տուր։

Տէնիզ իչինտէ պուլունան զըմընտա 6633 պարկիր գուվէթինտէ մաքէնաը, 329 նէֆէր տաիի մա զաբիտան վէ մէէմուրինի տաիրէ թաիֆէսի, վէ թէքմիլ թաիֆէսինին խուսուսի եաթագ եէրլէրի օլտուղու կիպի, 3 հաֆթա իտար էտէճէք էրզադ վէ քէօմիւր խթիապընա, վէ միւհիմմաթը հարպիյէ հրֆզընա քեաֆի տէ անզարլարը վար տըր։

Պէհէրի 245 գըյէ աղբրըընտա կիւլէ աթար 4 թօփու օլուպ, իչպու թօփլար կէօվէրթէտէ օլան գուլէլերի իչինտէ պուլունարադ, հէր նէ թարաֆա նըշան ալմադ խթէնիլիր խսէ գուլէլեր իլէ պէրապեր տէօնէրլէր։

Պու զըրհլըտա տիւմէնի իտարէ էտէն, թօփլարը նըշանա տողրու չէվիրէն, տօլտուրան, աթէշ էտէն, վէլ հասըլ կէմինին քիւլլիւ խըտմէթինի կէօրէն մաքէնա տըր։

Գաբիտանըն եէրինտէ պիր թագըմ տիյմէլէր վար տըր քի, գաբիտան անդէրէ տօգունմագա մաքէնալարը իշլէտիպ, վէ խթէտիյի կիպի իտարէ էտէր։

Նիհայէթի քէլամ, պու սէֆինէ 9298 թոնէլաթա, եախօտ 7½ միլիօն գըյէ, վէ եատէ 60,000 ըէսս պարկիր եիւքիւ աղբրըընտա օլտուղու հալտէ բուի տէրեաեա տաղ կիպի գուրուլմուշ տուր։

ԱԴԸԼՏԱՆ ԽԱՐԻՃ ՊԻՐ ՀԻՍԱՊ

Սուտա վէ հէվատա մէվճուտ օլուպ, կէզ իլէ կէօրիւլէմէէն հիսապը զ հայվանաթը սաղիրէտէն, վէ ինսան տեաղը տէյմէմիշ պիապան չէօլլէրտէ վէ օրմանլարտա պուլունան լաեուատտ գուշլար իլէ ճանավարլարտան, վէ կիրտասը պահրըն միլիօնլարճա նէվ պէ նէվ պալըգլարընտան մահտա օլարադ, եանի ահվալը թէֆթիշ օլունա պիլմիշ օլան հայվանաթ շու վէճհէյ հիսապ օլունմադտա տըր։

100,000	նէվի	Պէօճէքլէր
20,000	»	Միւտ եէր օնուրկալըլար
18,000	»	Պաղալը վէ դապուդլը
8,000	»	Պալըգլար
6,000	»	Գուշլար
2,000	»	Սաղըլըր գուրալար վէ
154,000		թըրթըրլար

Պունլարտան պէհէրինին հէմ ճինսլէրինի այրը այրը հիսապ էթմէք իգթիզա էտէր իսէ 250,000 նէվի իպլաղ օլունաճաղը կիպի, պաղիլէրինին էօյլէ պիր հնվահ միթէֆէրրիդ տաը վար տըր բի, էկէր անլէրին թէֆթիշինէ տէ գալգըշըլըր իսէ, ադլըմըզըն ֆիբրիվիզին մաթ օլուպ գալաճաղը տէրքեար, վէ իչպու իֆատէմիզին, եալընըզ պիր սինէք, եախօտ պէօճէք իւզէրինէ ճիւզիճէ տարֆը էֆքեար էթմէքլէ թատիգ օլունուր իտուլի պէտիհի վէ աշիքեար տըր։

ՑԻՍՈՒՍ ՀԷՑՔԷԼՏԷ

Իսպու հէյրէլտէ ճէմմ օլաճ բիրլէր ,
Սիզի մաթ էտէճ օ՛ պէլիղ ֆիմ տիր ·
Շէրլէճ պիր չօճուգ Ֆիրէճ միւճէվվէր ,
Իլմէճ բիւր էսէր ,
Հիքմէթ սէր պէ սէր ,
Ազամ ու էֆպէր ատիլ ճաֆիմ տիր ։

Անճաք ԲԷԼ մի տիր եախոs Իսկէնտէր ,
Կիւրոս օլմասրճ եա պիր բէյղամպէր ,
Ա՛հ օ՛ ամեանէ զիեա պախս էտէր ,
Նէ շէմս ճէ ախբէր ,
Նէ պախթ ճէ զատէր ,
Իլա ինս շէրլի ալմրս իլիմ տիր ։

ՏԷԼԷՄԱԳ

Ճիլտ 2 Ճիւսխ 24 տեն տիվաւ (սա. 368)

«Հաթթա ճահիլ վէ պարպար օլմամըզլա պէրապէր, հագգանիեթշինա, ինանիեթբէրվէր՝ սաղըգ, մէնգաաթը շահսիյեթ զայրի մալ. վէ գանաաթ՝ վէ ինան գըսմընը չօգ չէյլէրէ միւհթաճ գըլար օլան վահի նէզաքէթի թահգիրէ ալըշըգ օլտուղուսուզ իշուն իգթիսար էտէրիզ. պիզիմ ինտիմիզտէ էն գիեատ շաեանը ըիաեթ օլան չէյ, անճագ սըհհէթ, ապա գանաաթ, հիւրրիեթ, ֆիքիր վէ պէտէն գուվվէթի, հուսպոս ֆագիլէթ, իլահլարտան միւսաավէֆէթ, ագրանլարըմըզ իշուն հիլմիեթ, ասթլար իլէ իանսիեթ, ճիւմլէեթ էմնիեթ, վագթը զաֆէրտէ իթիտալ, վէ զէմանը ուգուպէթտէ թէհհամիւլ, հագգանիեթի գատիմ պիլա ըէրվա իգթասեթ ճէսարէթ, վէ միւասահնէտան ատհշէթ տիր. իշթէ գանշանուզ, վէ միւթթէֆիգինիզ օլմագ իւզրէ սիզէ թագտիմ էթտէյիմիզ գավմար պուանլար տըրլար. էյէր իլահլար՝ իրշամ զաղապլարը իլէ, միւսալահանը ըէտտ էտէճէք մէրթէպէտէ սիզի քէօրէտիրլէր իսէ, սուլհ ու սալահը միւթէտիլանէ սիւրէթտէ սէվէնլէրին, էանայը մուհարէնպէտէ էն միւտհիշ ատէտիլէր օլուր օլտուզլարընը փէք էյի աննաեաճագսըն էմնա, հէյ վահ, չօգ կիճ։ —

«Իգթիեարլարը պէօյլէճէ սէօյլէսիքլէրի զէման, իւզէրլէրինէ պագմատան տօեատագ իտիմ. սագալլարը ուզուն վէ թէրթիպսիզ, վէ սաչլարը փէք գըսա ֆագաթ ատ աղ իտի. գաշլարը գապա, կէօպէրի հատիա, պագըշլարը իլէ աթվար ու հարէքէթլէրի սապիթ, վէ միւքեալէմլէրի սատ, վէ թէզինանթատան արի իտի. էլպիսէ եէրինէ իւզէրլէրինէ ալմըշ օլտուգլարը փօսթաքիլէր՝ ումուզ պաշլարընտան պաղլանմըշ օլուսլ, ատըշարը տիւշիւրիւմիւշ օլան պագուլարը իսէ, պիզիմ բէհլիվանլարընքինտէն գիեատէ սինիրլի վէ աղալէթլի իտի։

«Պու իքի նէֆէր մէպուսանա ճէվապէն — Պէն տէ սուլհու սալահա արզուքէշիմ — տէտիմ. վէ քէմալի սըդգ ու սատագաթ իւզրէ ագտը մուահէտէ գըլըտգտան, վէ իշպու իթթիֆագըմըզա պիլ ճիւմլէ իլահլարը շահիտ թութտուգտան սօնրա, հէտիյէլէր վէ պաիշիշլէր իլէ իեատէ էյլէտիմ. վէ լեաքին պէնի էճատատըմ միլքինտէն նէֆի իճլա էյլէմիշ պուլունան իլահլար, հէնուզ գօվալամագտան ուսանմամըշ օլտուգլարը ճիհէթլէ, ագտ էյլէտիյիմիզ մուահէտէտէն տահա պի իսապէր օլան ավճըլարըմըզ, օլ կիւն պիզիմ օրտուսմուզտան ավտէթ իւզրէ օլան մէպուսան իլէ մանէն ագիմէթտէ պուլունան պարպարլարը պիր ճէմիի զաֆիրինէ թասատիւֆ պիրլէ, գուտուրկունճա իւզրլէրինէ պիլ հիճիւմ պիր գըսմընը գտթլ էտիպ, վէ գալանլարընը տա օրմանլար իշինէն գօվալատըլար. իշթէ պէօյլէճէ պիր ճէնք տիր թութուշտու. պու պարպարլար արթըգ պիզիմ նէ՝ ահտըմըզա, վէ նէ՝ տէ անտըմըզա էմնիեթի էտտ պիլմէք միւմքին տիր տէեու ֆիքիրլէրինէ գուրտուլար։

«Վէ պիզի գարշը տահա գիեատէ պիր գուվվէթ քէտպ էթմէք իւզրէ, Լոկրիալըլարը, Ապուլիալըլարը, Լուկանալըլարը, Բրուտալըլարը, վէ Կրոտոն, Նէրիա, Մեսապիա Բրանդուս գատիլէլէրինի, իմոտալարընա չաղըրտըլար. Լուկանալըլար քէսքին օրտգլար իլէ միւսէլլահ արապալար իլէ սալտըրըրլար, Ապուլիալըլարը պէհէրի, էօլտիւրմիշ օլտուգլարը ճանավար փօսթաքիսի իլէ պիւրիանմիշ օլտուգլարը հալտէ, էլլէրինտէ տահի քէսիր իւլ աղտան օլուսլ թիմուր պիզէր իլէ մէմիու թօփուզլար թաշըրլար. պօյլարը՝ սայքի տիվէր գատար ուզուն, վէ պէտէնլէրի իսէ, իշթիղալ էթմէքտէ օլտուգլարը զահմէթլի թալիմէր սէպէպիյէ օլ տէրէճէ քէսպի գուվվէթ էտտէր քի, ինանը տիւշարը տէհշէթ էթմէք իշուն հէման կէօսթէրիշլէրի տէ քեաֆի տիր։

«Լոկրալիալըլար՝ Եունանիսթանտան հիճրէթ էթմիշ օլմաղին, պիր չալա ա-

սըլաբրնա պէնդէմէքտէ օլուպ, տիկէր-
էրինէն գիեատէ ինսանիեէթլի իսէլէր
տէ, Եունան ասաքիրինին սըգը թաալիմ-
էրինէ՝ պարպարլարըն գուվվէթինի, վէ
սէֆալէթէ թէհամիւլէ ալըշդան պու-
լունմալէրինի տախի պիրլէշիրմէլէրի,
քէնտիլէրինի լաեուղէպ գըլմագտա տըր.
սէօյլեթ տալընտան էօրիւլիւպ, վէ տէ-
րի գապլանմըշ պիրէր խաֆիֆ գալ-
գանլարը, վէ ուզուն ուզուն տա գըլըճ-
լարը վար տըր։ Բրուտալլար՝ կէյիքլէր
վէ ճէյրանլար միսիլու օլ տէրէճէթիւնտ-
էվ տիրլէր քի, հարաքէթի սէրիյէլէրինի
կէօրէն, փայլարը ալթընտա էն եուշագ
օթ պիլէ էղիլմէզ զանն էտէճէք տիր.
զիրա գում իչինտէ պիլէ տեագլարը ի-
զինի նատիր պըրագըրլար. պագարընը
քի տիւշմէն իւզէրինէ նակեահ սալը-
րըպ, այնը հալտէ սիւրաթ իլէ տէ նա-
պէտիտա օլուրլար։

«Կրոտոն գապլէսի իսէ, թիրէնտազ-
լըգտա օ՝ տէրէճէտէ մահիր տիր քի, ա-
լէլ ումում գուրմագտա պուլունտուգ-
լարը եայը, պէրի պէնդէր Եունանի գու-
բրամազ. պիր տէֆա պիզիմ թալիմէրիմի-
զէ տէ ալըշըրլար իսէ, զաֆէրի անէրին
գազանտաճագլարը մութլագ տըր. օգլա-
րը Աւեռանն կէօրիւնիւն գըերլարընտան
կէլիր տէնիլէն, վէ սէմմի՝ միւհլիք պու-
լունան պիր նէվի զէհիրլի օթ սուեռնա
պաթըրըլմըշ տըր, վէ Ներիտ Մեսապ վէ
Բրունդուս գապլէսէրինէ կէլինճէ, պուն-
լար՝ գուվվէթի պէտէնիյէտէն, վէ թա-
լիմիկ եիյիթլիքտէն պաշգա խասիեէթէ
մալիք տէյիլէր տիր. տիւշմէնէրինի կէօր-
տիւքէրի անտէ, վէլվէլէրի բէյվէսթէ-
յի տիւման օլաճագ տէրէճէտէ միւճիլի
տէ հէյթ պիր հայգըրըշլարը վար տըր. սա-
փան էնտախթինտէ էր էյիճ մէհարէթլի
օլուպ, տիտրագլարը թաշլար իլէ, չիտ-
տէթլէ նիզիւլ էտէն տօլու միսիլու հա-
վաեը գարարտըրլար իսէ տէ, ճէնքէշ-
մէլէրի նըզամըզ տըր։ Իչթէ եա Մէնտ-
օր, տիպը մալիւմաթ էթմէք իսթէտիյի-
նիզ չէյլէր պունլար տըր. կէրէք իշպու
ճէնկին կասընա, վէ կէրէք տիւշմէնէ-
րիմիզին քիմէր օլտուղունա քէսպի վու-
գուֆիեէթ էթմիշ օլտուղունուզ։»

Տէլէմագ՝ իշպու թաֆսիլաթը մէսրու-
տէեի էշիթտիքտէ, ճէնկէ օլան խահիշ-
նի զապթ էտէմէեէրէք, հէման սիլահ
տավրանմալըեըզ զանն էտէրսի իսէ տէ,
Մէնտօր անը մէքս պիրլէ Իդոմենէոյ
չէօյլէ սէօյլէտի «Նաբլ օլուեօր տա աս-
լէն Եունանիսթանտան կէլմիշ օլան Լակ-
ռալլար տախի Եունանիլէրէ գարշը,
վահշիլէր իլէ ագտը իթթիֆագ էտէեոր-
լար. վէ նէ՞տէն կէլա տըր քի, պունճա
Եունանի մուհաճիրլէր՝ սիզին թէշէպ-
պիւս էտէ կէլմիյինիզ ճէնքլէրէ տալա
միւհթաճ օլմագըզը իշպու սէվահիլտէ
քէսպի շէօհրէթ ու թէրագգը էթմէքտէ
տիրլէր. եա Իդոմենէս՝ իլահլար պէնի
գօվալամագտան ֆէրագաթ էթմէմիշլէր
տիր տէեու սէօյլէեօրսունուզ էմմա, պէն
տէրիմ քի՝ էլ եէվմ թէրպիեէնիպի իքմալ
էտէմէմիշ տիրլէր. վէ շէքմիշ օլտուղունուզ
պունճա սէֆալէթլէր իսէ, հալէ՝ մէլհուզ
օլան ճէնքլէրին էօնիւնիւ ալմագ իշուն նէ՞
թէպտիր իգթիզս էտէր իսուրինի էյրէ-
տէմէմիշլէր տիր. իշպու ագվամը վահ-
շիյինին կֆքեարը միսթագիմսի հագ-
գընտա վագը օլան իֆատէյի շիֆահիյ-
նիպ՝ անէր իլէ քէմալը ասաիշ իւզրէ պա-
ռընա պիլէճէյինիպ տէլալէթի քեաֆիյէ
էտիեօր. լաքին նէ ֆայտէսի վար՝ զու-
բուր ու քիպր, ինսանընն պաշընա էն թէհ-
լիքէլի մուհարէպէլէր չըգարը. անէրէ
ըէհինէր վէրիպ, վէ տէ ալա պիրր ի-
տինիզ, վէ քէնտիլէրինի իւմմ ու ասաիշլէ
իսարէ էթմէք իւզրէ, էյլիլէրի իլէ մանն
ռուէսանընզասան պիր գաշ զաթընն իշամ
սիզին իշուն փէք գօլայ պիր շէյ իսի։

«Թէճէտտիւտ էտէ կէլէն իշպու մու-
հարէպէտէն սօնրա օլսուն պարի, իւ-
զէրլէրինէ հիճիւմ էտէնլէրին՝ միեանէ-
նիզտէ հէնուզ ագա օլունուպ, վէ անա
իլէ թէէեիտ ու թագվիեէ էտիլմիշ պու-
լունան մուահէտտէն խապէրլէրի օլ-
մասընընը պէեան պիրլէ, անէրին հիտ-
տէթինի թէսքին էտէ պիլիր իսինիզ.
թալապ էթմիքլէրի հէր նէվի էմնիեէթի

իթա պիրլէ թէէմին, վէ մուահէտէէ մուխալիֆէթ էտէն թէպաանըզա տա աղըր ճէզալար թաեին էթմէյի խոնիկ. լաքին՝ հէր նէ հալ իսէ, իշլու մուհարէպէնին պիտաեէթինէն սոնրա նէ վուգու պուլտու։»

Ճէվապ վէրիլ Իդոմենէս «Իշլու պարպարլար՝ հարպա միւդթէտիր չաղլարտա պուլունան քեաֆիֆէյի նէֆէրլէրինի պիլ չիթասլ ճէմ էթմէքտէ, վէ հէմհուտուտ գոնչուլարընընն մուավէնէթինի՝ ալէյհիմիզ թալապ իլէ պէրապէր, պիզի անլէրէ մէշքիւք, վէ մէրտուտ կէոսթէրմէքտէ օլտուգլարը սըրատա, անլէրէ թէնզիւլ էթմէքլիյի պիզճէ զաեէթ պիր քիչիւքլիւք օլաճագ սըր զէհասընտա պուլունտուզումտան, օլ արալըգ պանա՝ ճիպալ իչինտէ վագը օլուսլ, հէնուզ լաեըզլը մուհաֆալա օլունմամըշ պուլունան պիր զաչ աէրալէնալէրինի, կիտիպ ափանսըզընն խթիլա էթմէքլիք խուսուսու, հէր չէյանէն էմին կէօրիւնիւ. օրալարընը զահմէթսիզճէ զապթ պիրլէ, իշլու վահչիլէրի քեամիլէն միւզմէհալ էտէպիլէճէք պիր հալտէ պուլունտուզ. կօյլէ գուլէլէր ըկքզ էթարիտիմ քի, օրալարտան՝ մէմալիքիմիզ եկօրիւեիչ կատճէք տիւշմէնլէրի, ասաքիրիմիզ հէր հալտէ օգա թուրթա պիլիր. հաթթա հէր նէ վագթ խթէր իսէք, մավալարընա կիրմէկ, վէ պաչը եուրթլարընը թարիրիպ էթմէյէ միւգթէտիրիպ, վէ իչթէ պու թէտպիր սանէսինտէ պիզիմ ճիւզի ասքէրիմիզ իլէ չար ճանիպիմիզի իհաթա էյլէմիշ օլան տիւշմէնլէրին, քէսրէթ ու ճէսամէթինէ մուգավէմէթ էտէ պիլիրիզ. չիմոի արթըգ անլէր իլէ միւսալէհաա կիրիշմէք վէք կիւճ պիր շէյ օլմուշ տուր. խուսուսիյլէ անլէր՝ պու գուլէլէրի պիրէր իշ գալէսը մագամընտա կէօզէտիւօր օլտուգլարընտան, քէնտիլէրինէ թէրք էթմիշ օլսա խոք, պիզ պիզի պինէգիս հիւճիւմէրի թէհլիքէսինէ իլդա գըլմըշ օլաճագ խոք։»

Մէնտօր ճէվապ վէրիպ «Սիզ պիր մէլիքի ագիլ օլտուզունուզ իշուն, տէտի. հէր քէսինին հագըգէթի՝ քէմալը սէրպէսթի իւզրէ իզհար էյլէմէսինի խթէէնլէրտէն օլուսլ, սահիհլիյի կէօրմէքլիքտէն խավք էտէն, վէ խալահը նէգիս էթմէք պէսալէթինէ մալիք օլմամատան նաչի, թէէսիրի նուֆուզլարընը անճագ՝ վուգու պուլան խաթալարընն սիեանէթի ճիհէթինէ իսթիմալ էտէ կէլէն օլ զաիֆ քիմսէլէրտէն տէ տէյիլ սինիզ. իմոի պիլմիշ օլասընըզ քի, օ վահշիլէր կէլիպ տէ միւսալէհա թալապ էթմէլէրիյլէ, սիզ միւճիպի թէհայեիւր պիր տէրս վէրմիշ տիրլէր. վագը օլան իպրամլարընը՝ զաաֆիեէթլէրինէ՞ն մի, եախոտ թէնագգիւսիւ չէճաաթ ու թէտպիրլէրինտէ՞ն մի իտի տէեու գրեաս էտէրսինիզ. իչթէ՝ քէնտիլէրինին զաեէթ էհլի հարպ օլուսլ, վէ պու գատար հէմհուտուտ վէ միւհիյպ գոնչուլարտան հիմաեէ էտիլմիշ պուլունմալարը իլէ, էօյլէ օլմատըգլարընը բայլայն միւչահատէ էթմէքտէ սինիզ. էօյլէ իսէ սիզ տախի անլէրին էֆքեարը միւթէտիլանէլէրինէ նի՞չուն իմթիսալ էթմէեօրտունուզ. զաթընըզը պու պէլիյէեէ իլդա էտէն, պիր մուայեէպաթը ֆասիսէ, վէ չէօհրէթի քեազիպէտէն պաշգա շէյ տէյիլ տիր։

«Տիւշմէն՝ ալէյհինիզտէ քիւթախանէ տավրանմասընն իչուն խավք էտէեօր իքէն, պիր միւթէքէպպիրանէ, վէ պի զայրը հագգ կիտիշինիզ իլէ, օ գատար ագվամը պիր պիրի իլէ ագտը թթիֆագ էթտիրիպ տէ տահա զիեատէ գուվվէթլէնտիրմէքտէն գօրգմատընըզ. հագգընտա պէեանը ֆախր էթմէքտէ պուլունտուզունուզ օ գուլէլէր, էտարէթի գարիպէտէն խթիլատը կիրիպան զըմնընտա գոնչուլարընընը՝ եա պիւսպիւթիւն քէնտիլէրինի, եա տէ սիզի հէլաք էյլէմէք մէճպուրիեէթինէ տիւշար էյլէմիշ օլմանընզտան պաշգա նէյէ՞ եարատը. սիզ՝ պու գուլէլէրի էմնիեէթինիզ իչուն ըէքզ էթմիշսինիզ տիր էտնա, պիլաքս իշլու թէհլիքէյի ագիմէէ կիրիֆթար օլմանընզա սէպէպ տէ անլէր օլմուշ տուր.

«Պիր միլքին էն էմնիեէթլի խթիհքեա-

մը, ատալէթ, իթիտալ, իսթիդամէթ, վէ հուտուտուտաշ գօնշուլարընը գատիմ մավալարընը ղասպ ու թալան էտիլէ-մէսի գըմնընտա իթմինանը գալալէրի տիր. օլ էն միւհքէմ հիսարլար պիլէ, էնվալ վուգուսթը ղաֆիլէ իլէ միւնհէ-տիմ օլա պիլիրլէր. պախթ՝ էսնայը մու-հարէպէ տէ քէյֆինէ մալ վէ պիգարար տըր, լաքին գօնշուլարընըզը՝ իթիտա-լընըզը միշահատէ էթմէլէրիյլէ, հագ-գընըզտա հիսս էտէ կէլիր օլտուգլարը թէվէճճիհ վէ էմնիյէթ իսէ, հիւքիւ-մէթինիզին լա եուղլէպ օլմասընը, վէ հիչ պիր վագըթտա հիւճիւմէ հէտէֆ օլ-մամասընը միւճիպ օլուր. չաեէտ հագգ-սըզ հուտուտուտաշլարընըզտան պիրիսի հիւճիւմ տախի էթսէ, տիկէր՝ հիւքիւմէ-թինիզի մուհաֆազատան միւսթէֆիտ օ-լա կէլէնլէր, միւտաֆաա գըմնընտա տէր հալ սիլահպէտէսթ օլուրլար։

«Մէնաֆիյի չախսիյէլէրինի, միլքինիզի մուհաֆազա տա կէօրէն պունճա ագվա-մընը փայէնտէյի մուավէնէթի, պէլիյեէլէ-րինիզի նագապիլի չիֆա էտէր օլան օլ գուլէլէրտէն տահա զիեատէ սիզի թագ-վիյէ էտէճէք իսի. էկերչի հուտուտուտաշ-լարընըզը հասէտինտէն իհթիրազ էթ-մէքլիյի՝ էվվէլճէ միւթալէա էթմիշ օլա իտինիզ, իչպու նէվ չէհիր՝ պիր րէֆֆա-հը մէսուտանէ իլէ թէպէյեիւն էտիպ, սիզ տախի եապերիանընը միլէլի ումումի-յէսինէ պիր հաքիմի մութլագլըգ սըֆա-թը իհրազ էյլէր իտինիզ։

«Լաքին պունլարընը քեաֆֆէսինի սար-ֆը նազար պիրլէ, չիմոի մագիեի միւս-թագպիլ իլէ նէ՝ եօլտա իսլահ էտէ պի-լըճէք իսէք անը թէտագիգ էտէլիմ. էվ-վէլճէ պանա՝ իչպու սահիլտէ միւթէ-լիֆ եունանի մուհաճիրլէր իսքեան էտէր տէեօր իտինիզ. պունլար՝ հէր հալտէ սիզէ մէսէլաքեարլըզա մէյեալ պուլուն-մալը տըրլար. գիրա նէ՝ Արամազդըն ֆէրզէնտի Մինոսու ազիմին իսմի չէրի-ֆինի, վէ նէ՝ տէ եունանիսթանընը չիւ-ռիչի ումումիսինի միճիպ օլան, վէ սիզին իսէ, եունան բուէսասը միեանընտա չէօհրէթի չտիա կէօսթէրմիշ օլտուղունուզ տէրքեար պուլունան Տրօվա մուհասէրէսի հէնկեամընտա իսլրազ էտէ կէլտիյինիզ չէ-ճասթը խաթըրտան չըգարմըշ տըրլար։ Իչպու մուհաճիրլէրի, վաթանընըզտա իս-քեան էթտիրմէքլիյի նիչին տիւչիւն-մէեօրսունուզ։»

Իդոմենէս ճէվապընտա «Անլէր ճիւմ-լէթէն, տէտի. պիթարաֆ տուրմագլը-ղը թասմիմ գըլմըշ տըրլար, վէ պու գա-բարլարը իսէ, պանա եարտըմ էթմէքլիյէ խահիշկէր պուլունմամալարընտան նաչի օլմաեըպ, անճագ՝ չէհրիմիզին թէէսի-սինտէն պէրու ֆէվգէլատէ փարլագլը-ղընը՝ կէօզլէրինի գօրգութմուշ օլմա-սընտան նէչէթ էթմիշ տիր. կէրէք իշ պու եունանիլէր օլսուն կէրէք ագվամը տարիբ, նիհէթիմիզ՝ օլմաեա քի հիւրրի-եէթլէրինի մահվ էթմէքտէն իպարէթ օլսուն տէեու խույլանտըլար. վէ ճէ-պէլինիչին պարպարլարը՝ հիւքմիւմիւզ ալ-թընա ալտըգտան սոնրա, հըրսը չանը-մըզը տահա իլէրի կէօթիւրմէճիյիզ զան-նընտա պուլունտուլար. հասըլը քէլամ չիմոի հէր քէս ալէյհիմիզտէ օլուպ, պի-գիմ իլէ աչըգտան իլանը հարպ էթմէ-եէնլէր պիլէ, թէնգիսի նուֆուսսումուզու արզու գըլմագտա, վէ հասէտ իսէ պի-զէ հիչ պիր միւթէֆիգ պըրագմամազ-տա տըր։»

Մէնտօր թէքրար էտէրէք «Հայհաթ պու նէ՝ ամախպ թէճավուզքեարլըգ, տէտի. սիզ՝ մազիեատէթիւն գիգուվվէթ կէօրիւնմէք իչուն, գուվվէթինիզի պիւս-պիւթիւն իխլալ էտէեօրսունուզ, վէ խար-ճէն՝ հէմֆուտուտուլարընըզ ինտինտէ միւ-ճիպի տէհշէթ ու նէֆրէթ օլմագտա պուլունտուզունուզ հալտէ, տախիլէն տախի պու կիսի պիր մուհարէպէեէ մուգավէմէթ էտէ պիլմէք իւզրէ, վար գուվվէթինիզի մէսաեիյի միւգթազի-յէեէ սարֆ էտէրէք քէնտի քէնտի-նիզի հէլաք էտիպ պիթիրիեօրսունուզ, զէվալը Իդոմենէս՝ սէֆալէթին սիյ-եէսի տախի սիզի նիչուն անճագ պէօյլէ պիր նիմ սիրէթտէ թէրպիեէ է-

տէ պիլմիշ տիր. էն ազիմ մէլիքէրի տա-
խի թէհտիտ էտէր օլան ֆէլսաքէթլէրին
Լոնիւնիւ ալա պիլմէք իշուն, պիր իքին-
ճի տէֆա տահա՞մը սուգութ էթմէլի-
սին. սէն պանա սիզին իլէ միւթէֆիգ
օլմագլըզը իսթէմէէն Եուանիլէրին չէ-
հիրլէրի գանկլարը իսկ պիրէր պիրէր ի-
ֆատ, վէ իշին չարէյի իմամլընը ըէ-
յիմէ թէրք վէ իհալէ էյլէ։»

Ճէվապ վէրիպ Իդոմենէս «Պաշլըճասը,
տէտի. Փալենտին իլչ սէնէ ագտէմթէ-
սիս էյլէմիշ օլտուղու Տարենտոն չէհրի
տիր. պու տահմ՝ Տրօվա մուհարէպէսի
սէպէպիյլէ վաթանլարընտան զայպու-
պէթ էյլէմիշ օլան զէվճլէրինի ունուտուպ,
վէ անլէրին հինի ավտէթինտէ իսկ, հիա-
տէթլէրինի թէսքին էթմէք իզրէ հէ-
ման գատահաթլարընը ինքեարա գալ-
գըշան գատընլարտան տօղմա պիր չօգ
տէլիգանլըլարը Լակոնիատա ճէմ էթտի,
իլտիվաճը զայրը մէշրու իլէ թէվէլ-
լիւտ էթմիշ պուլունան իշլու քիսիր իւն
նուֆուս չօճուգլար, տալա բէտէր ու
մատէր թանըմըշ օլմատըգլարընտան,
հատտէն աշրը պիր սէֆահաթլա էօմիւր
կէչիրտիկէր իսկ տէ, գանօնուն չիտտէթի՝
ահվալը նամազլուքէլէրինի թահթը ին-
թիզամա ալտը. կէլիպ՝ քիւսթախ, ճէ-
սուր, չէօհրէթէրէսթ, վէ ախէրի գալ-
պինի քէնտիսինէ ճէլալ էթմէնին ուսթա-
սը օլան Փալանտ նամ բէյիսին իտտարէ-
սինէ կէչտիլէր. օ՛ տախի Լակեդեմոնիա-
լը տէլիգանլըլար իլէ մանն ալէլ իթթի-
ֆագ գալգըպ պու տահիլէ ագիմէթլէ
Տարենտոնու՝ պիր իքինճի Լակեդեմոն
եատիրլար։

«Տիկէր թարաֆտան տա, Տրօվա ճէն-
կինտէ Հերակլէսին օղլարընը կէթիրմէ-
սիյլէ քէսպի չէօհրէթի ատիմէ էյլէմիշ
օլան Փիլոկտետ՝ ճիվարըմըզտա Պեռեղ-
եանընն հիտարլարընը գայիմ էթտի. պու-
բասը, հէր նէ գատար Տարենտոն կիպի
դուվվէթլի տէյիլ իսկ տէ, անտէն չօգ
զիեատէ ագըլանէ օլարագ իտտարէ գը-
լընմագտա տըր։ Հասըլը քէլամ գուրպի-
միզտէ պուլունան Մետասլոնդ չէհրինի
տախի, Նեստոր՝ քէնտի Պեղասլուլարը
իլէ պէրապէր իպնա էյլէտի։»

Պուրատա «Նէ տէեօրսունուզ տէտի
Մէնտօր. Նեստոր Եսպերիատա պուլուն-
տուղու հալտէ, սիզ անը մէնֆատթը
չարխէյնիզ իշուն օլտուն պարի իթթիհա-
տընընը թէշվիգ էտէ՞մէտինիզ մի. էվվէթ
օ՛ Նեստորու քի, չօգ տէֆա Տրօվալըլար
իլէ ճէնքէշտիյինիզի միւշահատէ էթմիշ
օլուպ, հէմ տէ մուհիպլի սատրգընընզ
տըր։»

Իդոմենէս ճէվապ վէրիպ «Անընն տօսթ-
լուղունու տա, տէտի, եալընըզ իամ իլէ
պարպար թանըլան իշլու ագվամընն ֆիթ-
նէքեարլըզը եիւգիւնտէն զայպ էթտիմ.
զիրա անլէր՝ պէնիմ իշուն — Եսպերիատա
զօրպալըգ էթմէք ազմինտէ տիր — տէ-
եու Նեստորու գանալրմագ մուվաֆֆա-
գիեէթինի գազանտըլար։»

«Պիզ անը՝ զաֆլէթի վագասընտան
ուեանտրրրզ, տէտի Մէնտօր. զիրա
տահա իշլու մուհաճէրէթի թէէսիս էթ-
մէզտէն, վէ պիզ իսկ Իլիսի թահարրի
զըմնընտա հէնուզ պու ուզուն սէյահա-
թա թէշէպպիւս էյլէմէզտէն էվվել, Տէ-
էմագ անը Պիզոս չէհրինտէ կէօրմիւշ ի-
տի. էլպէթտէ քի գահրաման Իլիսի,
վէ անընն ֆէրզէնտի հագգընտա իպրագ
էյլէտիյի թէվէճճիւհի հալէա ունութմա-
մըշ օլաճագ տըր. լաքին՝ պաշը էյ ա-
նընն շիապհէսինի իզպէ էթմէք տիր. պու.
ճէնք զաթէն հէմհուտուտա գավմարընն
վէսվէսէսի իլէ գըզըշմըշ օլտուզտան,
անճագ՝ օ՛ վահի իշթիպահլարը իզալէ
էթմէքլէ սէօնէ պիլիր. թէքրարէն սէօյ-
ռիմ սիզ օլ թէսպիրի պանա պըրագընըզ։»

Պու սէօզլէրին իւզէրինէ Իդոմենէսին՝
Մէնտօրա սարըլմասը յալ պէրապէր գալ-
պի տէ ալթ իւսթ օլուպ, վէ ֆէթհի
տիհանա պի մէճալ պուլունտուղու հալ-
տէ կիւճ հալ շու ճէվապլարը էտէ պիլմի։
«Իլահլար թարաֆընտան՝ հէր պիր խա-
թիեաթըմին թասհիհի զըմնընտա իզամ
պույրուլմուշ օլան Ի՛յ բէրի իսբէտմէնտ,
սիզէ թայիմն իգրար ու իթիրաֆ էտէ-
ռիմ քի, զաթընըզ գատար պէօյէ սէր-

պէսթՃէ սէօյլէեէն հէր քիմ տախի օլ-
մուշ օլսա իտի, հէր հալտէ կիւՃէնէՃէք
իտիմ. վէ սիզտէն պաշգա հիչ պիր քիմսէ
պէնի միւսալէհա թալէպինէ մէՃպուր
էտէմէզ իտի տէմէեի տէ մէսքիւթիւն
անհ կէչէմէմ. պէն քէնտիմ եա պիլ Ճիւմ-
լէ տիւշմէնլէրիմէ զալէպէ էյլէմէք, եա
եօգսա քեամիլէն մահվ ու միւզմէհալ օ-
լուպ պիթմէք ճիհէթինէ գաթիէն գա-
րար վէրմիշ իտի իսէմ տէ, հէվայը նէգ-
սի խոտսէրանէմտէն զիեատէ, սիզին ա-
գիլնասիհաթլարընընզա իթթիպա էթմէք-
լիյի մուգարինի հագգանիեէթ կէօրմէք-
տէեիմ. նէ՝ մութլու սանա եա՝ Տէլէմագ
քի, պէօյլէ պիր ըէհպէրէ մալիք օլտու-
ղուն իչուն ասլա պէնիմ կիպի եանըմա-
եաճագսըն տըր. սիզ՝ անըն միւրէպպի-
սիսինիզ եա՝ Մէնտօր. իլահլարըն քիւլլիւ
իլմի քէնտի գըթընըզտա տըր. պին նէգս
Ամենաս պիլէ պունտան էնՃա պիր նա-
սիհաթ իթա էտէմէզ իտի. կիթ սէօզ
վէր, ագտը մուահէտէ էյլէ, վէ թա-
սարրուֆուտտա պուլունան չէյլէրտէն
նէեի քի իսթէր իսէն վէր. սէնին թէն-
սիպ էթտիյին հէր պիր խուսուսու թաս-
տիգ, Իդոմենէս հէր վագըթ հազըր
տըր։»

Պունլար պու վէՃհլէ միւպահասա էթ-
մէքտէ իքէն, պիր տէ նակեահ գարմա-
դարըշ օլարագ արապա ճաիրթըլարը,
սաթ քիշնէմէլէրի, վէ պիր չօգ իզտիհամ
չամանթալարը, վէ ճէնկէ տաիր օլտուղու
հալտէ հավաեը կիւմպիւրտէտէն պօրու
սէտալարը տըր էշիտիլտի. պիւթիւն խալգ
— Իշթէ տիւշմէնլէր՝ մուհաֆազա օլու-
նան պէնտլէրիմիզտէն կէչմէք իւզրէ,
մէսաֆէյի պահտէտէն տէվէրան պիրլէ
Սաղենտի մուհասէրէ էթմէյէ կէլիեօր-
լար — տէեու պաղրըշըրլար, իսթիեարլար
վէ գաստընլար, խավֆ ու իւրքիւնթիւնէ
տիւշէրէք — Հէյ վա՛հ սէվկիւլիւ վաթա-
նըմըզ օլան միւնալիթ Կիրիտի թէրք է-
տիպ տէ, Տրօվա կիպի քիւլ քէսիլէճէք
օլան պիր շէհիր թէկսես էթմէք իւզրէ,
պիր պէտապահտ մէյիքին արգասընա տիւ-
շէրէք պունճա տէնիզլէրի պօյլամալը՞մը
իտիք — տէեու չաղրըշըրլար ըտը, վէ
տէ ճէտիտա հիսարլար իւզէրինտէն, պիր
վասի սահրատա կիւնէշին չավգը վուր-
տուգճա կէօզ գամաշարրըրճասընա փար-
լամագտա օլան տիւշմէնլէրին թէրքէլէ-
րինի, զըրհլարընը, վէ գալգանլարընը
միւշահատէ էտէր իտիլէր. վէ օրտան՝
պէրէքեաթը էքինլէրի իլէ սէթր օլու-
նան, վէ ըէնճպէրլէրինին իւճրէթի զահ-
մէթինի, Դեմեարլէնին հարրը սայֆ էս-
նասընտա թէհլիյէ էտէր իտուլի տէր-
քեար պուլունան Սիկիլիատա վագը Են-
նայ թարլալարը միսիլու, տիքիլի նիպէ-
լէրին քէսրէթինտէն զէմին էօրթիւլիւ
կիսլի կէօրիւնիւր իտի։

Զաթէն քէսքին օրադլարլա միւսէլլահ
արապալար, վէ ճէնկէ կէլէն գավմլար
սէչիլմէյէ պաշլատը իսէ տէ, անլէրի պիր
էյիճէ ատնէմէք իւզրէ Մէնտօր պիր
եիւքսէք գուլէ իւզէրինէ չըգտը. վէ
Իդոմենէս իլէ Տէլէմագ տախի փէք եա-
գընտան անա թատգըլ էթտիլէր. Մէն-
տօր՝ եօգարը չըգար չըգմազ պիր թա-
րաֆտա Փիլոկտետի, վէ տիկէր թարաֆ-
տա տախի օղլու Պիսիտարատ իլէ մէն-
նեստորու կէօրտու. Նեստոր՝ միւհթէ-
րէմ իսթիեարլըղը սէպէպիյլէ գօլայճա
թէշիս օլունուր իտի «Պու նէ՝ եա՛ Իդո-
մենէս, նիտա էթտի Մէնտօր. սիզ պիր
աղ էվվէլ Փիլոկտետ վէ Նեստոր՝ պիկէ
եարտըմ էթմէմէքլէ իքթիֆա էտէճէքլէր
տիր տէեու զանն էտիեօր իտինիզ. հալ
պու քի, իշթէ սիլահ պէ տէսթ օլարագ
ալէյհինիզէ գըեամ էթմիշլէր, վէ էկէր
եանըմտեօր իսէմ, միւնթազամ թափօր
իլէ աղըր աղըր իլէրի կէլմէքտէ պուլու-
նան շօլ տիկէր պէօլիւքլէր տախի, փա-
զանտըն թահթը գօմանատասընտա օլան
Լակեդեմոնիալըլար ալայը օլմալը տըրլար.
կէօրտիւնի՞ զմիւ քի հէր չէյ սիզին ալէյ-
հինիզտէ տիր. պու սէվահիլտէ խահնա-
խահ տիւշմէն էթմէմիշ օլասուղունուզ պիր
թէք գօնշունուզ տա գալմամըշ տըր։»

Մէնտօր պունու տէեէրէք տէր հալ
գուլէտէն աշաղը էնիպ, շէհրին՝ տիւշ-
մէնլէրին թագարրուպ էթմէքտէ պու-

լուսաւորելու դափուսու թարաքնա զօշմազլա քիւշտա էթարրարի. Իդամենէս՝ անոնց իշտու աթվարը հաքիմանէսինէ շուշտա գալարագ ֆիքրի նէ օլտուղունու սիւալէ տախի ճէսարէթ էտէմէտի։ Մէնաոր՝ քիմնէ էնէսինտէն կիթմէք ալմինտէ պուլունմասընը իշուն էլիյէ իշարէթ էտէր, վէ պիր ատէմին եափա եալընը զարշըլարընա չըգմասընտան տօլտաը հայրէթտէ գալմագտա պուլունան տիւշմէնլէրէ եագլաշմագ խոթէր իտի. էլինտէ սուլհ նշանէսի օլան պիր զէյթուն տալը թուրարագ ուզագտան անլէրէ կէօթէրիպ, սէսի իշիտիլէ պիլէճէք տէրճէ եագլաշըզդա իսէ, պիւթիւն տաքէրի զապիթլէրինի ճէմ էթմէքլիյի թալէպ էթտի. վէ հէման թօփլանմալարընա չէօյլէ սէօյլէտի,

«եա միւնպիթ Եապերիա մէմալիքինտէ քէսպի թարադը էթմիշ օլուպ, պունճա միլէլի միւթէլիֆէտէն պուրատա պիր արաեա թէճէմմիւ էյլէմիշ պուլունան տիճէնաղ բիմնէլէր. իշտու իճթիմաինիպին մէնաֆիյի հիւրրիւէթի ամիէտէն պաշդա պիր ճէյ իշուն օլմասընը բանա պիլիր, վէ համիէթինիզի տէ թահսին էտէրիմ. վէ լեաքին միւսաատ էտինիզ տէ, ինսան գանը տէօքիւլմէքսիզին, էհալինիզին ակրպէսթիյէթինի, վէ չէրէֆինի մուհաֆաղա էթմէնին թարիգինի սիզ իրաէ էտէեիմ, եա Նեստոր, եա իշտու ճէմիաթ իշինտէ կէօրմէքտէ օլտուղում ագիլնեստոր. սիզ՝ քէնտինիզ տախի, մուհարէպէլէր՝ իլահլարընն հիմաեէլէրի թահթընտա օլարագ պիհագդը թէչէպպիւս էտէնլէրէ պիլէ նէ՝ տէրճէ միւհիք պիր ճէյ օլտուղունու պիլմէդ տէյիլսինիզ. իլահլարընն՝ ճինսի պէչէրի թատիպ էտէ կէլտիքլէրի ֆէլաքէթլէրին ճիւմէսինտէն ադիմի մուհարէպէ պիր. օ օն սէնէ միւթէմատիլն պէտպախթ Տրօվա կօնիւնտէ Եունանիլէրին չէքիքլէրինի պիր վէճէլէ խախբրատան ֆէրմանուշ էտմէճէքսինիզ պիր. զապիթան պէյնինտէ օ նէ՝ կիպի իխթիլաֆ, օ նէ՝ թէլէվիւնիւ պախթ, Հէկատոր եէտիյէ օ նէ՝ գատտար Եունանիլէր դըրկընը, վէ մուհարէպէ սէպէպիյէ մէլիքլէրինին թուլ միւատէթ միւֆարիգ ախթարը էնտասընտա, օ մատմուր չէհիրլէրատ նէ՝ միւահիշ միւսիպէթլէր վուգու պուլմասը. ավտէթտէ պաղիէրինին սէֆինէլէրի կափարի պուրունու եագընդարընտա խիւրա ու խաշ օլարագ ղարդ օլտուղար. վէ սաիրլէրի տէ, հէլաքարընը՝ զէվճէլէրի նէզտինտէ պուլտուղար, եա իլահլար, էօյլէ իսէ իշտու շաշաալը հիճիւմէ, Եունանիլէրի խըշմ ու զապապընդզ իլէ մի սէվգ էթտինիզ. եա Եապերիա խալգը՝ պէն սիզէ պու միսիլսու միւհիք ֆիւթուհաթ իհսան էթմէմէյէրինի իլահլարատան թէմէննի էտէրիմ. էվվէթ Տրօվա եէր իլէ եէքսան օլմուշ իսէ տէ, էլ եէվմ քիւլլիւ չէօհրէթինտէ պագը գալմըշ օլա, վէ զէնգէրէպ Պարիսին իսէ, Հեղինէեէ օլան զէլիլ ալէագասընը հէնուզ կէօնէնմէքտէ պուլունա, Եունանիլէր հագգընտա տաահա խայբրը օլաճագ իտի. վէ սէն եա Փիլոկտետ, Լիմնոս ճէզիրէսինտէ օ գատար զէման տիւշրը ֆէլաքէթ օլմուշ իքէն, չիմնի անտ միւշապիհ տիկէր պիր մուհարէպէ իշինտէ եէնիտէն այնը սէֆալէթ տիւշմէքտէն գօրգմաեօրմուսուն. պիտիրիմ քի, Տրօվատա կիթմիշ օլան բուէսսանընզընը, տաքէր զապիթանընզընը, վէ տաքիրինիպին, միւտատէթի մէտիտէ զայպուսէթի, նէ՝ տէրճէ շիւրիշի միճիպ օլմուշ խաուրինի լակեդեմոնիա խալգը տտ անանմըշ ըր. եա Եապերիատա հիճրէթ էտէն Եունանիլէր. ճիւմլէթէն պուրատա նազլ էթմէնիզէ, Տրօվա մուհարէպէսինտէն միւթէվալիէն նէշէթ էտէն պիր թատըմ պէլիյէլէր սէպէպ օլմուշ տուր։»

Մէնտոր պու վէճէլէ սէօյլէպիքտէն սոնրա Պեղասլուլարա եանաշմասընտա, Նեստոր տախի անը թանըրընդանտան սէլամ վէրմէք իւզրէ սուղրունա չէզտը. վէ «եա Մէնտոր, տէտի. սիպի պէ թէքրար կէօրմէքլիյիմէ ահատա նէ՝ գատտար մահղուզվեէթ հիսս էթմէքտէեիմ։

(Մատատի սօնրա)

ՇԷՐԱԻԹ ՄԱ ԻԽԹԱՐ

1 ՖԷԼԷՅԻՆ իւշիւնճիւ ճիլտի նիւսխէլէրի տախի բէյ տէր բէյ նէշր օլունաբագ 30 ճիւզէ իպլաղ օլունաճագ տրր:

2 Ամօնման պէտէլի բէշին օլարագ 4 ատէտ սիմ մէճիտիյէ օլուպ. թաշրալար իշուն բօսթա փարասը ալընմաեաճագ տրր :

3 Ամօնէ եազըլմագ արզու իտէն զէվաթը քիրամընն Պէօեիւք Եէնի խանտա իւսթ գաթտա 33 նօմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իթմէլէրի, վէ մէքթուպլարընն տախի Յովհաննէս Յ. Պալըգճեան իսմինէ օլարագ գիքը օլունան օտաեա իրսալի լեազըմ տրր :

4 Պէհէր նիւսխէսի 3 ղուրուշա վէ միւհիւրլիւ օլարագ անճագ օտասընտա սաթըլըր :

5 Մէգքիւր օտատա հէր նէվի էվրազը տաավիյէ, թիւճճարիյէ վէ տէֆթիրի մուհասէպէ, վէ վարագայը սաիրէյի միւթէնէվվիա եազրլրը, մամաֆիհ ՖԷԼԷՔ ապօնէլէրինէ պու ճիհէթլէրտէն տօլաեր իուսուսի իքրամլար օլունուր :

6 Վէ հաթթա տէվաիրի բէսմիյէտէն հէր նէվի գուեուտաթ իխրաճը, վէ էվամիր թահսիլի, վէ վէքեալէթ, բրօթէսթօ վէ հաճզ կիպի մուամէլաթըն իճրասը իլէ, հէր տիւրլիւ տաավինին քէմալը էմնիեէթ վէ ինթիզամ թահթընտա օլարագ իճրայը մուհաքէմէ վէ մուխասէմէսի զրմընընտա էմնիեէթլի զաթլար վէ ավօգաթլար թաեինի, վէ հէր կէօնէ մէսուլիեէթլէրինին թէէմինի թէահհիւտ զրլընընը:

ԹՅԼԱՆ

Ֆէլէյին իլք սէնէլիք 24 ճիւզիւ ճիլտէնմիշ օլարագ	60
Իքինճի ճիլտի քէզա	60
Մէպահիսի միւթէֆէրրիգա այրընա թապ էթտիրիլէրէք	40
Սէատէթի ինսանիյէ պահսը պիթ թէֆրիգ ճիլտէտիլէրէք	10
Գայսէրիյէնին աթիգ գօճապաշրլրղրընը իլք ճիւզիւ քէզա այրընա ճիլտէտիլէրէք	10
Վէ գավահտի նագլը հուրուֆուն այրը բիսալէսի	5

ղուրուշա սաթըլմագտա տրր :